

2008. aasta riikliku järelevalve aruanne

Tallinn 2009

Väljaandja:
Justiitsministeerium
Tõnismägi 5a
15191 Tallinn
Telefon: 6 208 100
Faks: 6 208 109
e-post: info@just.ee

Kõik käesolevas materjalis esitatu on kaitstud autoriõigusega, mis kuulub Justiitsministeeriumile. Väljaande tsiteerimine või refereerimine on lubatud üksnes juhul, kui viidatakse materjali autoritele. Ilma Justiitsministeeriumi eelneva kirjaliku nõusolekuta ei ole väljaannet või selle osi lubatud mingil viisil publitseerida.

Sisukord

Sissejuhatus	4
1. Kohtutäiturite järelevalve	5
1.1. Kontrollid.....	5
1.2. Distsiplinaarasjad.....	7
1.3. Kohtutäituri tegevuse peale esitatud kaebused.....	9
2. Notarid	11
2.1 Kontrollid, kaebused.....	11
2.2. Distsiplinaarmenetlused.....	12
3. Vandetõlkide järelevalve	14
4. Pankrotihaldurite järelevalve	15
Kokkuvõte	16

Sissejuhatus

Vastavalt justiitshalduspoliitika osakonna põhimäärusele on osakonna põhiülesanne riigi justiitshalduspoliitika kavandamine ja elluviimine I ja II astme kohtute, Registrate ja Infosüsteemide Keskuse, justiitsinfosüsteemide, riigi õigusabi, notariaadi ja advokatuuri ning notari-, advokaadi-, kohtutäituri-, pankrotihalduri- ja vandetõlgikute valdkonnas. Justiitshalduspoliitika osakond tema pädevuses olevate ülesannete täitmiseks teostab järelevalve ja õigusteeninduse talitus osakonna vastutusallas riiklikku ja teenistuslikku järelevalvet. Käesoleva aruande eesmärgiks on anda ülevaate 2008. aastal järelevalve ja õigusteeninduse talituse poolt läbiviidud järelevalvetest ja distsiplinaarmenetlustest. Kuivõrd talituse pädevusse kuulub ka osakonna vastutusala küsimustes avaldustele ja kaebustele vastamine, kajastab aruanne statistiliselt ka neid.

Aruanne koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis käsitletakse kohtutäiturite büroodes läbiviidud kontrollid ja 2008. aastal alustatud distsiplinaarmenetlusi. Lisaks statistilistele näitajatele esitatakse läbiviidud kontrollide põhjal loeteluna peamised tuvastatud puudused. Distsiplinaarmenetluste osas käsitletakse igat distsiplinaarsüütegu eraldi. Lisaks antakse ülevaade kohtutäiturite tegevuse peale esitatud kaebuste kohta.

Teises peatükis käsitletakse notarite ametitegevuse üle teostatud kontrollid, läbiviidud distsiplinaarmenetlusi ja notarite suhtes esitatud kaebusi. Kuivõrd vandetõlkide tegevuse peale 2008. aastal ühtegi kaebust ei esitatud ega algatatud distsiplinaarmenetlusi, kajastab aruande kolmas peatükk ainult vandetõlkide ametitegevuse üle teostatud kontrollid. Neljas peatükk annab ülevaate pankrotihaldurite tegevuse peale esitatud kaebustest ning läbiviidud järelevalvetest.

1. Kohtutäiturite järelevalve

1.1. Kontrollid

Järelevalvet kohtutäituri ametitegevuse üle teostab justiitsminister tema poolt volitatud ametnike kaudu. Vastavalt kohtutäituri seaduse (KS) § 31 kontrollib järelevalve teostaja kohtutäituri ametitegevuse nõuetekohasust, sealhulgas:

- 1) kohtutäituri ametialase arvelduskonto käivet;
- 2) kohtutäituri tasu ettemaksu ja täitekuulu, sealhulgas tasu võtmise seaduslikkust;
- 3) täitemenetlusregistri kasutamist ja infotehnoloogilise töö korraldust;
- 4) ametikindlustuse olemasolu ja vastavust kehtestatud nõuetele;
- 5) ametikitsendustest kinnipidamist;
- 6) statistika koostamist;
- 7) kohtutäituri ametitegevust reguleerivates õigusaktides toodud nõuete, kohustuste ja tähtaegade järgimist.

Järelevalve ei hõlma ametitoimingu tegemisel kohtutäituri valitud õigusliku lahenduse otstarbekuse hindamist.

Järelevalve kohtutäituri ametitegevuse üle toimub korralise kontrolli, erakorralise kontrolli ja järelkontrollina (kohtutäiturimäärustik § 59). Esimene korraline järelevalve toimub kohtutäituri teise ametiaasta jooksul. Edasiste korraliste kontrollide sagedust seadus ei sätesta. 2008. aastal viidi korraline kontroll läbi kümne kohtutäituri büroos. Erakorraline kontroll toimub põhjendatud juhtudel, kui on alust arvata, et kohtutäituri või kohtutäituri asendaja ametitegevuses esineb olulisi kiiret kõrvaldamist vajavaid puudusi. Järelkontroll toimub korralise või erakorralise kontrolli tulemusena tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks antud ettekirjutuse nõuetekohase täitmise kontrollimiseks. Erakorralisi kontrole viidi 2008. aastal läbi kolm, järelkontrolle kaks.

2008. aastal läbiviidud kontrollid:

Kohtutäitur	Tööpiirkond	Kontrolli liik
Heimo Vilpuu	Pärnu	järelkontroll
Rannar Liitmaa	Pärnu	erakorraline kontroll
Kersti Vilbo	Viru	järelkontroll
Hille Kudu	Harju	korraline kontroll
Mati Roodes	Harju	korraline kontroll
Terje Tšapis	Harju	korraline kontroll
Terje Tšapis (Narva büroo)	Viru	korraline kontroll
Raigo Pärs	Viru	korraline kontroll
Reet Rosenthal	Tartu	korraline kontroll
Enno Kermik	Pärnu	korraline kontroll
Svetlana Põld	Pärnu	korraline kontroll
Rocki Albert	Pärnu	korraline kontroll
Risto Sepp	Harju	erakorraline kontroll
Kaire Põlts	Harju	erakorraline kontroll
Aive Kolsar	Tartu	korraline kontroll

Järelevalve käigus tuvastatud ametitegevuse puuduste kohta teeb järelevalvet teostanud isik kohtutäiturile ettekirjutuse, andes tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Ettekirjutuses kohtutäiturile antud juhised ja korraldused puuduste kõrvaldamiseks on kohtutäiturile täitmiseks kohustuslikud (kohtutäiturimäärustik § 63 lg 1). Kui järelevalve käigus avastatakse asjaolud, mis annavad alust arvata, et kohtutäitur on jätnud ametikohustused täitmata või ei ole neid täitnud nõuetekohaselt ning tegemist on puudusega, mille kõrvaldamine ei ole võimalik, algatab justiitsminister distsiplinaarmenetluse. 2008. aastal tehti kontrolli tulemusel kuuel korral kohtutäiturile ettekirjutus ning kahel korral alustas justiitsminister distsiplinaarmenetluse.

Kohtutäiturite büroodes kontrollide läbiviimisel tuvastati järgmised puudused:

- 1) Kohtutäiturid ei teosta täitemenetluse raames regulaarselt päringuid selgitamaks välja võlgniku varalise seisu muutusi. Täitemenetluse seadustiku (TMS) § 8 kohaselt peab kohtutäitur tarvitusele võtma kõik seadusega abinõud täitedokumendi täitmiseks ning koguma täitemenetluseks vajalikku teavet.

Kohtutäituril on õigusaktidest üheselt ja selgelt tulenev kohustus tarvitusele võtta kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks. Nendeks abinõudeks on eelkõige teabe kogumine võlgniku vara kohta ja selle olemasolul varale sissenõude pööramine, et tagada nõude täitmine. Riik on delegeerinud avalik-õigusliku ülesande täitmise sõltumatule ametipidajale, millega riik on väljendanud oma usaldust kohtutäituri suhtes, kelle ülesandeks on täita oma ülesandeid tsiviilkäibes vajaliku hoole ja täpsusega. Täiteasjades peab täitmine – s.o vajalike täitetoimingute tegemine nõude võimalikuks täitmiseks – toimuma mõistliku aja jooksul. Kuna kohtutäituril on võimalik kasutada erinevaid meetmeid nõuete täitmiseks, siis nende mittekasutamisel tõusetub küsimus kohtutäituri tegevusest, s.o ametikohustuse täitmata jätmisest. Ametikohustuste täitmata jätmine saab õiguslikult väljenduda toimingute mittesooritamises, milleks kohtutäitur on kohustatud. Kõiki täitedokumente tuleb menetleda nende saabumise järjekorras ja nii kiiresti kui võimalik. Justiitsministeeriumi hinnangul tuleb täiteasjades teostada päringuid vähemalt kaks korda aastas.

- 2) Kohtutäiturimäärustiku § 16 lg 5 p 4 kohaselt peavad paber kandjal olevasse täitetoimikusse olema märgitud kohtutäituri päringud ja nende vastused, elektrooniliste päringute korral vastuse väljatrükk või mäрге päringu teostamise ja tulemuste kohta. Mõnel juhul puudusid täitetoimikutes kohtutäiturimäärustiku § 16 lg 5 p 4 sätestatud nõutavad märked ja väljatrükkid. Kohtutäiturimäärustiku §-st 16 lg 5 p 4 tuleneva kohustuse üheks eesmärgiks on jäädvustada kohtutäituri tegevus nõude sundtäitmiseks vajalike päringute teostamisel, tõendamiskoormis toimingute tegemise kohta lasub kohtutäituril. Kui vastavad märked või dokumendid toimikust puuduvad, jääb tõendamata, et kohtutäitur on vastavad toimingud teinud.
- 3) Kohtutäitur peab pidama eraldi arvestust ametialasel arvelduskontol seisva raha kohta, eelkõige selle raha kohta, mis on jäänud sissenõudjal või võlgnikul vastu võtmata (kohtutäiturimäärustik § 51 lg 4). Mitmel juhul tuvastati, et kohtutäituri ametialasel arveldusarvel on seisev rahasumma, mille osas kohtutäituril eraldi arvestus puudus.
- 4) Vastavalt täitemenetluse seadustiku § 36 lg-le 3 kannab kohtutäitur kviitungi alusel vastuvõetud raha hiljemalt raha vastuvõtmisele järgneval tööpäeval oma ametialasele arvelduskontole. Mitme kontrolli läbiviimisel tuvastati, et kohtutäitur ei pea seaduses sätestatud tähtajast kinni. Sularaha panka viimisel ühe tööpäeva pikkuse tähtaja kehtestamisega on seadusandja eesmärk tagada sissenõudjale raha ülekande tähtaja järgimine kohtutäituri poolt ning muuhulgas maandada riske sularaha hoidmisel kohtutäituri büroos. Tulenevalt töö spetsiifikast (kohtutäituri valduses on alati suurel hulgal teistele isikutele kuuluvat raha) peab kohtutäitur olema ametiülesandeid täites äärmiselt hoolas. Selle tagamiseks on täitemenetluse seadustikus antud lühikesed tähtajad kohtutäituri poolt teostatavate ülekannete tegemiseks.
- 5) Võlgniku varast sundtäitmise tulemusel kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha kannab kohtutäitur sissenõudjale üle viie tööpäeva jooksul raha laekumisest arvates (täitemenetluse seadustik § 43 lg 1). Mitmel juhul tuvastati, et kohtutäitur on viivituses ametialasele arvelduskontole võlgnikelt laekunud, sealhulgas sularahas makstud rahade ülekandmisel sissenõudjatele.
- 6) Elektroonilise täitemenetlusregistri „Täitis“ andmete ja pabertoimikus sisalduvate andmete kontrollimisel tuvastati, et kohtutäitur ei kajasta kõiki täitetoiminguid täitemenetlusregistris vastavalt kohtutäiturimäärustiku § 16 sätestatule.

1.2. Distsiplinaarasjad

Vastavalt kohtutäituri seaduse § 32 on kohtutäituri distsiplinaarsüüteod:

- 1) ametikohustuste süüline täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine, sealhulgas kohtutäituri tasumääradele mittevastava tasu võtmine omakasu ajendil;
- 2) vääritud tegu, mis on vastuolus üldtunnustatud kõlblusnormidega või mis vähendab usaldust kohtutäituri ameti vastu, sõltumata sellest, kas tegu on pandud toime ametikohustusi täites.

KTS § 33 kohaselt on kohtutäiturile määratavad distsiplinaarkaristused: noomitus, rahatrahv (kuni 100 000 krooni) või ametist tagandamine.

2008. aastal algatati¹ 9 distsiplinaarmenetlust, neist 6 juhul määrati distsiplinaarkaristus ning 3 juhul lõpetati distsiplinaarmenetlus distsiplinaarsüüteo puudumise tõttu. Kolmel korral karistas justiitsminister kohtutäituri noomitusega ja kolmel rahatrahviga.

Järgnevalt esitan 2008.aastal algatatud distsiplinaarmenetluste kohta lühidalt rikkumise sisu.

- **Paide kohtutäitur Heimo Vilpuu**

Justiitsminister oma 25.02.2008 käskkirjaga nr 13-d luges tuvastatuks Paide kohtutäituri Heimo Vilpuu poolt toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes täitemenetluse seadustiku § 43 lõikest 1, § 48 lõike 1 punktist 3 ja 4, § 50 lõike 2 I lausest tuleneva ametikohustuse süülikes mittenõuetekohases täitmisel. Kohtutäiturile määrati karistuseks rahaline trahv 1000 krooni.

TMS § 43 lg 1 kohaselt kannab kohtutäitur võlgniku varast sundtäitmise tulemusel kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha sissenõudjale üle viie tööpäeva jooksul raha laekumisest arvates. Kohtutäitur oli täiteasjas võlgnikult laekunud raha sissenõudjale üle kandnud 30 päevase viivitusega.

TMS § 48 lg 1 p 3 alusel lõpetab kohtutäitur täitemenetluse nõude rahuldamiseks vajaliku raha maksmisel kohtutäiturile. Kohtutäitur peab täitemenetluse lõpetama mõistliku aja jooksul pärast võlgniku poolt nõude rahuldamiseks vajaliku raha maksmisel kohtutäiturile. Kohtutäitur lõpetas ühes täiteasjas täitemenetluse poolteist kuud ja teises täiteasjas neli kuud pärast nõude rahuldamist. Täitemenetluse lõpetamist sellise aja jooksul ei saa lugeda mõistlikuks.

TMS § 48 lg 1 p 4 alusel lõpetab kohtutäitur täitemenetluse kohtulahendi esitamisel, millega on määratud sundtäitmise lõpetamine. Kahes täiteasjas viivitas kohtutäitur menetluse lõpetamisega üle aasta, alates kohtumääruse kättesaamisest, mis ei saa olla mõistlikult põhjendatud.

TMS § 50 lg 2 I lause alusel menetluse lõpetamise ja peatamise otsus edastatakse võlgnikule ja sissenõudjale. Kohtutäitur ei edastanud täitemenetluse lõpetamise otsuseid menetlusosalistele.

- **Rakvere kohtutäitur Kersti Vilbo**

Justiitsminister oma 20.06.2008. a käskkirjaga nr 26-d luges tuvastatuks Rakvere kohtutäitur Kersti Vilbo toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes TMS § 36 lõikest 3, TMS § 43 lõikest 1 ja kohtutäiturimäärustiku § 54 lõigetest 1–3 tulenevate ametikohustuste süülikes mittenõuetekohases täitmisel. Kohtutäitur Kersti Vilbole määrati karistuseks rahaline trahv kokku 34 000 krooni. TMS § 36 lõikest 3 tuleneva kohustuse rikkumise eest rahatrahv 16 000 krooni, TMS § 43 lõikest 1 tuleneva kohustuse rikkumise eest rahatrahv 16 000 krooni ja kohtutäiturimäärustiku § 54 lõigetest 1–3 tuleneva kohustuse rikkumise eest rahatrahv 2 000 krooni.

TMS § 36 lg 3 sätestab, et kviitungi alusel vastuvõetud raha kannab kohtutäitur hiljemalt raha vastuvõtmisele järgneval tööpäeval oma ametialasele arvelduskontole. Distsiplinaarmenetluse käigus tuvastati, et kohtutäitur viivitas sularaha panka viimisega 61 korral.

TMS § 43 lõike 1 alusel tuleb sundtäitmise tulemusena ametialasele arvelduskontole laekunud raha (milleks on ka sularahas tasutud summad, mille kohtutäitur ise kannab oma ametialasele

¹ Käesolevas aruandes on kajastatud ka kolm 2008. aastal alustatud distsiplinaarmenetlust, milles otsus tehti 2009. aastal

arvelduskontole) sissenõudjale üle kanda viie tööpäeva jooksul raha laekumisest arvates. Kohtutäituri ametialast arvelduskonto pistelisel kontrollil tuvastati, et kohtutäitur viivitas võlgnikelt kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha ülekandmisel sissenõudjatele 184 korral. Kohtutäituri poolt pankka viidud sularaha sissenõudjale ülekandmisel tuvastati kohtutäituri viivitused 17 korral.

Kohtutäiturimäärustiku § 54 lõike 1 järgi peab kohtutäitur ametialasel arvelduskontol oleva raha liikumise kohta arvelduskontoraamatut ning registreerib laekumised ja väljamaksed täitemenetlusregistris; lõike 2 kohaselt märgitakse arvelduskontoraamatusse raha laekumise ja ülekande kuupäev, raha maksja ja raha saaja nimed, raha tasumise alus, laekunud summa suurus ja väljamaksete summad, märkides eraldi arvestatud kohtutäituri tasu ja täitekulu suuruse; lõike 3 järgi tuleb arvelduskontoraamatut pidada jooksvalt. Arvelduskontoraamatu pidamise kohustus kehtib alates 1. jaanuarist 2006. Kohtutäituri kohustus pidada arvelduskontoraamatut raha liikumise kohta peab tagama, et kõik sissenõudjate kasuks laekunud summad kantakse üle nõuetekohaselt ja tähtaegselt. Samuti on arvelduskontoraamatusse tehtud sissekanded aluseks järelevalve teostamiseks selleks volitatud isikutele. Kontrolli käigus tuvastati, et kohtutäitur peab arvelduskontoraamatut puudulikult.

- **Tallinna kohtutäitur Terje Tšapis**

Justiitsminister oma 27.06.2008. a käskkirjaga nr 27-d luges tuvastatuks Tallinna kohtutäitur Terje Tšapise poolt toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes kohtutäiturimäärustiku § 20 lõigetes 1 ja 3 sätestatud ametikohustuse süülises mittenõuetekohases täitmises. Kohtutäiturile määrati karistuseks noomitus.

Kohtutäiturimäärustiku § 20 lg 1 kohaselt on kohtutäitur kohustatud vastama menetlusosalise esitatud avaldustele ja selgitustaotlustele, kui need on seotud kohtutäituri menetluses oleva täiteasjaga, sealhulgas kohtutäituri poolt lõpetatud täiteasjaga ning isikul on õigus antud täiteasja raames kohtutäiturilt infot saada. Sama paragrahvi lõige 3 kohaselt vastab kohtutäitur nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva möödumisel selgitustaotluse saamisest. Erilise vajaduse korral, lähtuvalt vastamise keerukusest, võib vastamise tähtaega pikendada kuni kahe kuuni. Isikut teavitatakse vastamise tähtaja pikendamisest ja pikendamise põhjustest. Kohtutäitur jättis pika aja (ca 1 aasta) jooksul võlgniku avaldusele, millega isik taotles menetluse lõpetamist, vastamata.

Kohtutäitur vaidlustas distsiplinaarkaristuse määramise käskkirja Tallinna Halduskohtus (haldusasi nr 3-08-1518). Kohus jättis kohtutäituri kaebuse oma 12.11.2008. a otsusega rahuldamata.

- **Pärnu kohtutäitur Rocki Albert**

Justiitsminister oma 13.10.2008 käskkirjaga nr 38-d luges tuvastatuks Pärnu kohtutäitur Rocki Alberti poolt toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes kuni 31.12.2005 kehtinud täitemenetluse seadustiku § 28 lõikest 1 ja alates 01.01.2006 kehtiva täitemenetluse seadustiku §-st 8 tuleneva ning kohtutäiturimäärustiku § 16 lõikest 5 p 4 tuleneva ametikohustuse süülises mittenõuetekohases täitmises. Kohtutäiturile määrati karistuseks noomitus.

Kuni 31.12.2005 kehtinud TMS § 28 lg 1 ja alates 01.01.2006 kehtiva TMS § 8 kohaselt on kohtutäitur kohustatud tarvitusele võtma kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks. Nendeks abinõudeks on eelkõige teabe kogumine võlgniku vara kohta ja selle olemasolul varale sissenõude pööramine, et tagada nõude võimalik täitmine. KMS § 16 lg 5 p 4 kohaselt tuleb paberkindjal olevasse täitetoimikusse paigutada kohtutäituri päringud ja nende vastused. Menetluse käigus tuvastati, et täitetoimikus puudus info, et sellekohaseid päringuid oleks teostatud. Kohtutäiturimäärustiku §-st 16 lg 5 p 4 tuleneva kohustuse üheks eesmärgiks on jäädvustada kohtutäituri tegevus nõude sundtäitmiseks vajalike päringute teostamisel. Kuna toimikust ei nähtunud pika aja jooksul päringute tegemist (vastavad dokumendid puudusid), jäi tõendamata, et kohtutäitur vastavaid toiminguid oleks teinud. Distsiplinaarmenetluse käigus ei esitanud kohtutäitur ka muid tõendeid, mis kinnitaksid päringute tegemist.

- **Põlva kohtutäitur Aive Kolsar**

Justiitsminister luges oma 22.01.2009 käskkirjaga nr 9-d (distsiplinaarmenetlus alustati 2008. aastal) tuvastatuks Põlva kohtutäitur Aive Kolsari poolt toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes kuni 31.12.2005 kehtinud täitemenetluse seadustiku § 28 lõikest 1 ja alates 01.01.2006 kehtiva täitemenetluse seadustiku §-st 8 tuleneva ametikohustuse süülses mittenõuetekohases täitmises. Kohtutäiturile määrati karistuseks noomitus.

Kuni 31.12.2005 kehtinud TMS § 28 lg 1 ja alates 01.01.2006 kehtiva TMS § 8 kohaselt on kohtutäitur kohustatud tarvitusele võtma kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks. Nendeks abinõudeks on eelkõige teabe kogumine võlgniku vara kohta ja selle olemasolul varale sissenõude pööramine, et tagada nõude võimalik täitmine.

Kohtutäiturimäärustiku § 10 lg 1 järgi täidetakse täitedokument nii kiiresti kui võimalik, ilma põhjendamatu viivitusega. Distsiplinaarmenetluse käigus leidis tuvastamist, et kohtutäitur on olnud mitmete täiteasjade täitmisel mitme aasta jooksul tegevusetuses ning ei ole teinud toiminguid pika aja vältel. Täitetoimikutes puudusid märked võlgniku vara kindlakstegemiseks sooritatud päringute kohta.

- **Rakvere kohtutäitur Raigo Pärs**

Justiitsminister luges oma 09.01.2009 käskkirjaga nr 6-d (distsiplinaarmenetlus alustati 2008.aastal) tuvastatuks Rakvere kohtutäitur Raigo Pärsi poolt toime pandud distsiplinaarsüüteo, mis seisnes täitemenetluse seadustiku § 36 lõikest 3 ja täitemenetluse seadustiku § 43 lõikest 1 tulenevate ametikohustuste süülses mittenõuetekohases täitmises. Kohtutäitur Raigo Pärsile määrati karistuseks rahaline trahv kokku 30 000 krooni. TMS § 36 lõikest 3 tuleneva kohustuse rikkumise eest karistati rahatrahviga 15 000 krooni, TMS § 43 lõikest 1 tuleneva kohustuse rikkumise eest karistati rahatrahviga 15 000 krooni.

Tuvastati, et kohtutäitur on olnud korduvalt viivituses võlgnikelt vastuvõetud sularaha ülekandmisel ametialasele arvelduskontole. Kviiitungi alusel vastuvõetud raha kannab kohtutäitur hiljemalt raha vastuvõtmisele järgneval tööpäeval oma ametialasele arvelduskontole (TMS § 36 lg 3). Järelevalve käigus kontrollitud perioodidel viivitas kohtutäitur sularaha pankka edastamisega 38 korda.

Võlgniku varast sundtäitmise tulemusel kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha kannab kohtutäitur sissenõudjale üle viie tööpäeva jooksul raha laekumisest arvates (täitemenetluse seadustik § 43 lg 1). Kohtutäitur oli korduvalt viivituses ametialasele arvelduskontole võlgnikelt laekunud, sealhulgas sularahas makstud rahade ülekandmisel sissenõudjatele. Sularahas vastuvõetud summade ja ametialasele arvelduskontole sissemakstud raha osas kontrolliti võlgnike poolt makstud raha tähtaegset ülekandmist sissenõudjale. Kontrollitud 2007. aasta perioodil võlgnike poolt sularahas makstud summade edasikandmisel sissenõudjatele esines kuni 67 päevaseid viivitusi. Kontrollitud 2008. aasta perioodil jaanuar-märts võlgnike poolt sularahas makstud summade edasikandmisel sissenõudjatele esines 30–79 päevased viivitusi ning perioodil juuni-juuli võlgnike poolt sularahas makstud summade edasikandmisel sissenõudjatele esines 13–26 päevaseid viivitusi.

Kohtutäituri ametialast arvelduskontot vaadeldi pisteliselt raha laekumise ning laekunud raha sissenõudjale edasikandmise osas. Kontrolli käigus tuvastati, et kohtutäitur viivitas võlgnikelt kohtutäituri ametialasele arvelduskontole laekunud raha ülekandmisel sissenõudjatele 35 korral. Sissenõudjatele ülekannete sooritamise viivituste pikkuseks oli mõnel juhul kuni 50 päeva.

1.3. Kohtutäituri tegevuse peale esitatud kaebused

2008. aastal esitati kohtutäiturite tegevuse peale 103 kaebust. Olgu öeldud, et kokku esitati järelevalve ja õigusteeninduse talitusele 2008. aastal ca 600 avaldust, kaebust, selgitustaotlust (ca 200 neist moodustavad väljavõtted elektroonilisest täitemenetlusregistrist).

Kohtutäiturite tegevuse peale esitati kaebusi järgmiselt:

Kohtutäitur	Kaebuste arv
Aive Kolsar	5
Andrei Krek	1
Arvi Pink	6
Elin Vilippus	3
Enno Kermik	2
Hille Kudu	1
Igor Prigoda	2
Ivi Kalmet	2
Jane Rumjantseva	3
Janek Pool	1
Kaire Põlts	6
Kairi Kumm	1
Katrin Vellet	4
Kristel Maalman	9
Kristiina Feinman	2
Marek Laanemets	2
Mati Kadak	6
Mati Roodes	3
Natalja Malahhova	2
Oksana Kutšmei	4
Oleg Sirotin	1
Priitn Lantin	7
Reet Rosenthal	1
Risto Sepp	5
Rita Lohu	2
Taive Peedosaar	1
Terje Tšpis	3
Toivo Lorvi	2
Urmas Tärno	9
Veiko Kaasik	6
Õnne Pajur	1

Enamiku kaebuste puhul kohtutäituri rikkumist ei tuvastatud. Sisu poolest võib välja tuua järgmist :

- kohtutäitur ei vasta menetlusosaliste avaldustele, selgitustaotlustele;
- tegevusetus nõude täitmisel;
- ebaviisakas käitumine kohtutäituri poolt;
- kohtutäitur ei võimalda tutvuda täitetoimikuga;
- võlgniku arvelduskonto ülemäärane arestimine;
- viivitus arvelduskont aresti alt vabastamisega;
- mittekorrektset vormistatud dokumendid;
- kohtutäiturit ei ole vastuvõtu ajal büroos;
- ebaõige kohtutäituri tasu;
- jõustumata kohtuotsuse täitmisele võtmine;
- täitmisteate mittekohane kättetoimetamine;
- ebaseaduslik korteriomandi arestimine;
- kohtutäitur ei ole teinud ega edastanud otsust;
- kohtutäitur ei täida oma selgituskohustust jne.

2. Notarid

2.1 Kontrollid, kaebused

Järelevalve notari ametitegevuse üle toimub korralise kontrolli, erakorralise kontrolli või järelkontrollina (notariaadimäärustiku § 56). Esimene korraline kontroll notari ametitegevuse üle toimub teise ametiaasta jooksul. Järgnevate kontrollide sagedust määrustik ei sätesta. Erakorralist kontroll viiakse läbi põhjendatud juhtudel, kui on alust arvata, et notari ametitegevuses esineb olulisi kiiret kõrvaldamist vajavaid puudusi. Järelkontroll toimub korralise kontrolliga avastatud puuduste kõrvaldamise ja korralise kontrolli tulemuste alusel antud justiitsministri käskkirja nõuetekohase täitmise kontrollimiseks. Vastavalt notariaadimäärustiku § 54 lg 2 võib justiitsminister järelevalve teostamisele kaasata Notarite Koja esindaja, kelle määrab Notarite Koda. 2008. aastal oli Notarite Koja poolt määratud isikuks Notarite Koja jurist Eve Strang. Notariaadimäärustiku § 55 kohaselt on järelevalve objektiks: 1) notari ja tema büroo töökorraldus; 2) tööks vajalike töövahendite olemasolu ja kättesaadavus; 3) ametitoimingute raamatu ja muude raamatute pidamine; 4) notari dokumentide vormistamine ja pitseerimine; 5) hoiustamine; 6) notari dokumentide arhiveerimine; 7) ühenduse olemasolu elektroonilistesse registritesse ja päringute tegemise korraldus; 8) ametitoimingute osalejate esindamine kohtu- ja haldusasutustes; 9) notari tasu võtmise õigsus; 10) ametikindlustuse olemasolu.

2008.aastal viidi läbi korraline kontroll 13 notari büroos. Kõigi puhul oli tegemist nende esimese ametitegevuse kontrolliga.

Notar	Piirkond	Kontrolli liik
Anneli Alekand	Tallinna notar	korraline
Irina Luih	Pärnu notar	korraline
Lagle Lindre	Pärnu notar	korraline
Liivi Laos	Tallinna notar	korraline
Ülle Anmann	Tallinna notar	korraline
Heleriin Kulla	Tallinna notar	korraline
Laura Sõmer-Arusoo	Tallinna notar	korraline
Triin Sild	Tallinna notar	korraline
Kairi Aarik	Tartu notar	korraline
Andrei Lössenko	Jõhvi notar	korraline
Lee Jäetma	Tallinna notar	korraline
Maarika Pihlak	Tallinna notar	korraline
Priidu Pärna	Tallinna notar	korraline

Kontrollide käigus tuvastati, et notarite bürood vastavad seaduses sätestatud nõuetele, puudusi ei tuvastatud. Kodanikele on tagatud piisav võimalus vajalike notariaaltoimingute sooritamiseks. Notaribüroodes kontrollitud arhiividokumendid olid arhiveeritud korrektselt. Kontrollitud büroodest olid kõik üle läinud e-notari kasutamisele. Notarite deposiitkontode kontrollimisel rikkumisi ei tuvastatud.

Kuivõrd nõudlus notarite teenuste järgi on oluliselt langenud tõid kontrollide raames läbi viidud intervjuudest notarid korduvalt välja, et notaribürood tegutsevad kahjumiga.

2008. aastal esitati Justiitsministeeriumile notari ametitegevuse peale 18 kaebust. Notarid, kelle ametitegevuse peale kaebus Justiitsministeeriumile esitati, olid järgmised:

Notar	Piirkond	Kaebuste arv
Sirje Velsberg	Tallinna notar	1
Aigi Kivioja	Tallinna notar	1
Liina Vaidla	Tallinna notar	1
Ragne Tehver asendaja Kersti Paeveer	Tallinna notar	1
Kristel Akerman	Tallinna notar	1
Sirje Orman	Tallinna notar	1

Heli Mõttus	Tallinna notar	1
Mari-Liis Parmas	Tallinna notar	1
Marje Jürioja	Pärnu notar	1
Mati Allik	Tartu notar	1
Tiina Tomberg	Tartu notar	2
Sergei Nikonov	Narva notar	1
Ülle Mesi	Jõhvi notar	1
Andrei Lössenko	Jõhvi notar	1
Kaja Tenisson	Jõgeva notar	1
Maira Kattel	Kärdla notar	1
Irma Rahnu	Rakvere notar	1
Katri Kutsar	Valga notar	2

Sisu poolest jagunesid kaebused kolme suuremasse alajaotusesse: avaldaja kahtles notariaaltoimingu osalise teovõimes; notar väidetavalt ei kontrollinud piisava hoolikusega tehinguks vajalikke asjaolusid, jättes seeläbi täitmata selgituskohustuse ning süüdistused allkirjade võltsimisel. Täiendava temaatikana võib välja tuua kaebused seoses pärimisasjadega. Ühes kaebuses sisaldus viide asjaolule, et notar on olnud ebaviisakas, mille aga notar enda selgituses ümber lükkas.

Justiitsministeeriumile esitatud kaheksateistkümnest kaebusest kuue menetlemisel ilmnesis asjaolud, mille alusel algatati distsiplinaarmenetlus. Ülejäänud kaebuste menetlemisel rikkumisi notari tegevuses ei tuvastatud.

2.2. DISTSIPLINAARMENETLUSED

Vastavalt notarite distsiplinaarvastutuse seaduse §-le 2 on notari distsiplinaarsüüteod:

1) ametikohustuste süüline täitmata jätmine või mittenouetekohane täitmine, sealhulgas eksimine selgelt sätestatud ja üheselt mõistetava õigusnormi vastu seaduse rakendamisel või omakasu ajendil notari tasumääradele mittevastava tasu võtmine; 2) vääritud tegu, s.o süüline tegu, mis on vastuolus üldtunnustatud kõlblusnormidega või diskrediteerib notariametit, sõltumata sellest, kas niisugune tegu pandi toime ametikohustuste täitmisel või mitte.

Notarile distsiplinaarkaristuse (noomitus, rahatrahv või ametist tagandamine) määramise õigus on justiitsministril. Distsiplinaarmenetluse alustamise aluseks on notari ametitegevuse järelevalve tulemused, Notarite Koja eestseisuse või aukohtu ettepanek, isiku kaebus või muu dokument või teade, mis annab alust arvata, et notar on toime pannud distsiplinaarsüüteo. Distsiplinaarmenetluse alustamisel moodustatakse distsiplinaarsüüteo tuvastamiseks komisjon. 2008. aastal algatati distsiplinaarmenetlus 6 notari suhtes. Menetluse alustamise aluseks oli kõigil juhtudel isiku kaebus.

- **Tallinna notar Sirje Velsberg**

Tallinna notar Sirje Velsbergi tegevuse peale pärimismenetluse läbiviimisel esitati kaebus, mille kohaselt määras notar pärandvara inventuuri läbiviimise tähtajaks 5 päeva, mis on lühem kui pärimisseaduse § 137 lg 3 nimetatud minimaalne inventuuri läbiviimiseks antav tähtaeg. Justiitsminister oma 17.01.2008. a käskkirjaga nr 12-d alustas notar Sirje Velsbergi suhtes distsiplinaarmenetluse. Komisjon tuvastas, et notar andis pärandvara inventuuri läbiviimiseks õigusvastaselt (pärimisseaduse § 137 lõikega 3 vastuolus olevalt) 5 päeva. Samuti leidis tuvastamist, et notar parandas koheselt oma eksimuse, kui selgus, et ta on andnud pärandvara inventuuri tegemiseks seaduses sätestatust lühema tähtaja. Komisjon asus seisukohale, et notar on täitnud ametikohustusi mittenouetekohaselt. Kuid arvestades, et notar parandas eksimuse koheselt ning et menetlusosalistele ei saanud negatiivseid tagajärgi jättis justiitsminister notarile karistuse määramata ning suunas distsiplinaarasja materjalid Notarite Kojale meetmete võtmiseks.

- **Tallinna notar Mari-Liis Parmas, Rakvere notar Irma Rahnu ja Jõhvi notar Ülle Mesi**

29. aprillil 2008. a esitas Maa-amet Justiitsministeeriumile ettepaneku järelevalvemenetluse algatamiseks Tallinna notar Mari-Liis Parmase, Rakvere notar Irma Rahnu ning notar Ülle Mesi tegevuse suhtes. 4.juunil 2008 algatas justiitsminister kõigi kolme notari suhtes distsiplinaarmenetluse. Distsiplinaarmenetluse leidis komisjoni poolt tuvastamist, et notarid Mar-Liis Parmas ja Irma Rahnu panid toime distsiplinaarsüüteo, tõestades võõrandamislepingu ilma, et oleks kontrollinud võõrandamiseks vajaliku loa olemasolu. Samuti leidis tuvastamist, et notar Ülle Mesi pani toime distsiplinaarsüüteo, tõestades, et kinnistule hoonestusõiguse seadmise lepingu ilma, et oleks kontrollinud kinnistu hoonestusõiguse koormamiseks vajaliku loa olemasolu. Komisjon jõudis järeldusele, et kõik kolm notarit ei ole täitnud oma ametikohustusi nõuetekohaselt eksides selgelt sätestatud ja üheselt mõistetavate õigusnormide vastu. Komisjon jäi seisukohale, et notaritele ei tuleks määrata distsiplinaarkaristust, sest notarite praktika munitsipaalomandisse antud sotsiaalmaa sihtotstarbega kinnisasjadega tehtavate tehingute tõestamisel on vähene, et tehingute aluseks olid kohaliku omavalitsuse haldusaktid, mille seaduspärasust notarid eeldasid ning et puudub ühte praktika, millise astmeni kvalifitseeritakse kinnistusraamatusse kantava maa sihtotstarve.

Justiitsminister leidis, et juhul kui tuvastatakse notari süüline eksimine selgelt sätestatud ja üheselt mõistetava õigusnormi vastu oleks kohane määrata notaritele distsiplinaarsüüteo toimepanemise eest distsiplinaarkaristus. Kuid kuna vastavalt notari distsiplinaarvastutuse seaduse § 7 lõikele 2 on justiitsminister kohustatud lähtuma distsiplinaarsüüteo tuvastamise komisjoni seisukohast jättis minister distsiplinaarkaristuse määramata ning suunas materjalid Notarite Kojale meetmete võtmiseks.

- **Jõhvi notar Andrei Lössenko**

Justiitsministri 10.12.2008. a käskkirjaga algatati Jõhvi notar Andrei Lössenko suhtes distsiplinaarmenetlus. Justiitsministeeriumile laekunud kaebuse kohaselt jättis pärimismenetluse käigus notar tähelepanuta nõude, mis tulenes pärimismenetluse läbiviimise korrast. Nimelt ei teavitanud notar peale avaldaja poolt vorminõuetele mitte vastava avalduse esitamist vajadusest esitada uus nõuetele vastav avaldus. Eelneva tulemusel jäi avaldaja pärijate ringist välja. Distsiplinaarmenetluse käigus jõudis komisjon seisukohale, et notar oli pärijale vastava info siiski vormiliste puudustega edastatud, seega ei olnud distsiplinaarsüütegu tuvastatav ning menetlus lõpetati.

- **Tallinna notar Heli Mõttus**

Justiitsministri 10.12.2008. a käskkirjaga nr 44-d algatati distsiplinaarmenetlus Tallinna notar Heli Mõttuse suhtes. Distsiplinaarmenetluse alustamise ajendiks oli Justiitsministeeriumile laekunud teave, milles märgitud asjaolude uurimisel selgus, et notar oli tõestanud poolte vahel kokku lepitud vorminõudest erineva lepingust taganemise avalduse. Komisjon jõudis seisukohale, et kuivõrd Riigikohus on enda lahendites selgelt väljendanud, et lepingust taganemise avalduse vormile ei eksisteeri nõuet, ei pea see tingimata tõestatud vormis koostatud olema. Lisaks kehtisid ajal, mil leping tõestati, millest pärines kokkulepitud vorminõue ja ajal, mil taganemise avaldus tõestati, erinev regulatsioon. Eelnevast tulenevalt jõudis komisjon järeldusele, et pooled ei saanud üheselt kindlas vorminõudes kokku leppida kuivõrd kokku lepitud vorminõudele tekkis sisu alles hiljem. Komisjon rikkumist ei tuvastanud ning distsiplinaarmenetlus lõpetati.

3. Vandetõlkide järelevalve

Vandetõlgi määrustiku § 22 sätestab, et vandetõlgi ametitegevuse üle järelevalve teostamisel kohaldatakse notariaadimäärustiku 8. peatükki vandetõlgi määrustikus toodud erisustega. Vastavalt notariaadimäärustiku §-le 56 toimub järelevalve vandetõlgi ametitegevuse üle korralise kontrolli, erakorralise kontrolli või järelkontrollina. Esimene korraline kontroll vandetõlgi ametitegevuse üle toimub teise ametiaasta jooksul. Korralist kontrolli teostatakse justiitsministri kinnitatud järelevalvegraafiku kohaselt. Erakorralist kontroll viiakse läbi põhjendatud juhtudel, kui on alust arvata, et vandetõlgi ametitegevuses esineb olulisi kiiret kõrvaldamist vajavaid puudusi. Järelkontroll toimub korralise kontrolliga avastatud puuduste kõrvaldamise ja korralise kontrolli tulemuste alusel antud justiitsministri käskkirja nõuetekohase täitmise kontrollimiseks.

2008. aastal viidi läbi korraline kontroll kuue vandetõlgi ametitegevuse üle:

Vandetõlk	Tööpiirkond	Keel	Kontrolli liik
Meelis Leesik	Lõuna-Eesti	inglise keel	korraline
Alexander Wölfing	Lõuna-Eesti	eesti – saksa keel	korraline
Helle Vissak	Lõuna- Eesti	vene keele	korraline
Katrin Raud	Eesti	rootsi keel	korraline
Raimo Kont	Eesti	rootsi keel	korraline
Andrea Bochese	Eesti	itaalia keel	korraline

Kõigi kuue vandetõlgi puhul oli tegemist notariaadimäärustiku § 56 lg 2 sätestatud esimese korralise kontrolliga, mis toimub vandetõlgi teise ametiaasta jooksul. Kontrollide käigus jõuti järeldusele, et vandetõlgi ametipidamine on nõuetekohane. Olulisi puudusi kontrollimisel ei tuvastatud. Ühel juhul tuvastati järelevalve käigus puudused ametitoimingute raamatu pidamisel. Nimetatud puudustele on vandetõlgi tähelepanu ka juhitud ning kohustatud viima oma ametitoimingute raamat vastavusse vandetõlgi määrustikus sätestatuga.

2008. aastal vandetõlkide ametitegevuse peale kaebuse esitatud ei ole. Samuti ei ole algatatud ühtegi distsiplinaarmenetlust.

4. Pankrotihaldurite järelevalve

Justiitsministeerium teostab järelevalvet halduri tegevuse üle halduri peale esitatud kaebuse või muude andmete alusel, mis annavad alust arvata, et haldur on oma kohustusi rikkunud. Ministeeriumil on pankrotihalduri tegevuse üle järelevalvet tehes õigus kontrollida halduri tegevuse nõuetekohasust ja pankrotimenetluse läbiviimise seaduslikkust (pankrotiseaduse § 70 lg 2-3).

2008. aastal esitati pankrotihaldurite tegevuse peale kokku 30 kaebust. Enim puudutasid kaebused avalduse esitamist töötukassale (7 korral). Kolmel juhul kaevati seoses võlgniku varalise seisundi väärade kindlakstegemisega. Lisaks kaevati haldurite tegevuse peale seetõttu, et haldur jättis pankrotimenetluse lõpetamise määruse peale teistmisavalduse esitamata, jättis tähelepanuta kompromissettepaneku ja ei arvestanud pankrotivara müügil piisavalt võlgniku huvidega, ei ilmunud istungile, ei teavitanud kohut pankrotivarast massikohustuste tasumiseks vahendite puudumisest, jättis pankrotivara müümata, jättis võlgnikelt vara sisse nõudmata, esitas alusetu tagasivõitmise hagi, rikkus enampakkumise reegleid jne.

Pankrotihaldurite tegevuse peale esitatud kaebused:

Pankrotihaldur	Kaebuste arv
Ly Mürsoo	5
Peep Lillemäe	5
Martin Krupp	3
Terje Eipre	2
Robert Sprengk	2
Tiina Mitt	2
Rein Kallaste	2
Tarmo Villmann	1
Veli Kraavi	1
Ene Ahase	1
Indrek Naur	1
Kauri Rattus	1
Vello Luige	1
Kalle Mõtsnik	1
Sirje Tael	1
Aivar Leismann	1

Ühel juhul päädis riiklik järelevalve haldurilt tegutsemise õiguse 5 aastaks äravõtuga. Nimelt Kaupo Piir oli pankrotiasja menetlemisel eksinud mitmete halduri kohustuste vastu, nende seas oli jäetud kohtule esitamata seadusest tulenevad aruanded ning makstud ilma kohtu loata nii endale halduri tasu kui ka toimkonnaliikmetele liikme tasu.

Justiitsministeeriumil on õigus halduri kohustuse rikkumise ilmnemisel esitada kohtule taotlus halduri vabastamiseks või haldurile trahvi määramiseks (pankrotiseaduse § 71). Kahel juhul tehti kohtule ettepanek halduri trahvimiseks. Neist üks puudutas Ly Mürsoo tegevust seoses pankrotivarast sularaha põhjendamatu väljavõtmisega. Kohtul paluti kaaluda ka halduri vabastamist. Teisel juhul puudutas taotlus Terje Eipre tegevust ajutise haldurina, kus kohtule esitatud ajutise halduri aruanne kajastas vääralt võlgniku õigusi ja kohustusi. Kohtule tehti ettepanek halduri vabastamiseks. Kummagi eelpool märgitud juhtumi puhul pole kohus käesolevaks ajaks oma seisukohta veel võtnud.

Viie halduri kohta esitati kohtule materjalid järelevalve teostamiseks. Kaks korda edastati kohtule info Peep Lillemäe ning kord Robert Sprengki, Ly Mürsoo ja Rein Kallaste tegevuse kohta.

Kahekümne kaebuse puhul pankrotihaldurite tegevuses rikkumist ei tuvastatud. Ühe halduri osas oli järelevalve alustamine põhjendamatu, kuna tegude toimepanemisest oli möödunud 7-8 aastat. Kohtu poolt esitatud taotlus suunata haldur eksamile ei olnud põhjendatud.

Kokkuvõte

2008. aastal esitati järelevalve ja õigusteeninduse talitusele ca 600 avaldust, kaebust või selgitustaotlust (ca 200 neist moodustavad väljavõtted elektroonilisest täitemenetlusregistrist). Neist kohtutäiturite tegevuse peale 103, notarite tegevuse peale 18 ning pankrotihaldurite tegevuse peale 30.

2008. aastal viidi läbi korraline kontroll 13 notari büroos ja 6 vandetõlgi büroos. Kõikide kontrollide puhul oli tegemist nende esimese ametitegevuse kontrolliga. Notarite ja vandetõlkide puhul rikkumisi ei tuvastatud.

2008. aastal viidi korraline kontroll läbi kümne kohtutäituri büroos. Erakorralisi kontrolle viidi 2008. aastal läbi kolm, järelkontrolle kaks. 2008. aastal tehti kontrolli tulemusel kuuel korral kohtutäiturile ettekirjutus ning kahel korral alustas justiitsminister distsiplinaarmenetluse. Kohtutäiturite puhul võib läbiviidud kontrollide tulemusena puudustena esile tõsta: viivitused raha ülekandmisel, toimingute mittetegemine, Täitise täitmine, toimikutes puudu päringute tulemused (dokumendid, märked).

2008. aastal algatati kohtutäiturite suhtes 9 distsiplinaarmenetlust, neist 6 juhul määrati distsiplinaarkaristus ning 3 juhul lõpetati distsiplinaarmenetlus distsiplinaarsüüteo puudumise tõttu. Kolmel korral karistas justiitsminister kohtutäiturit noomitusega ja kolmel rahatrahviga.

Pankrotihaldurite puhul võeti ühelt pankrotihaldurilt ära tegutsemisõigus viieks aastaks ning kahel korral edastati kohtule taotlus pankrotihalduri trahvimiseks. Viie halduri osas edastati kohtule materjalid pankrotihalduri suhtes järelevalve teostamiseks. Notarite suhtes tuvastati rikkumine kuuest notarist nelja notari osas ning nende osas edastati distsiplinaarmenetluse materjalid Notarite Kojale edasiste meetmete võtmiseks.